

Sygn. akt I ACa 1433/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Renata Artska
Sędziowie:	SA Katarzyna Przybylska (spr.) SO del. Mariusz Struski
Protokolant:	sekretarz sądowy Żaneta Dombrowska

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2011 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa A. D. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Kartuzach i Prokuraturze Rejonowej w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 10 czerwca 2010 r. sygn. akt I C 1225/09

I. oddala apelację;

II. nie obciąża powoda kosztami postępowania za instancję odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Powód A. D. (1) wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Prokuraturze Rejonowej w (...)i Sądowi Rejonowemu w Kartuzach domagając się zasądzenia na swoją rzecz od Prokuratury Rejonowej w (...) kwoty 80.000 zł, a od Sądu Rejonowego w Kartuzach kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z 10.06.2010r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach postępowania w sprawie. Swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach:

Aktem oskarżenia z dnia 27.02.2001r. w sprawie Ds. (...) Prokurator Prokuratury Rejonowej w (...) oskarżył A. D. (1) o popełnienie 27 przestępstw, w tym dokonanie rozboju na pokrzywdzonym A. D. (2). Wobec powoda zastosowano tymczasowe aresztowanie. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kartuzach z dnia 21.09.2004r. w sprawie II K (...) A. D. (1) został skazany za 26 zarzucanych mu czynów zabronionych na karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, a uniewinniony od popełnienia przestępstwa rozboju.

Na skutek apelacji Prokuratora Prokuratury Rejonowej, wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku wyrok Sądu Rejonowego w Kartuzach w części dotyczącej uniewinnienia A. D. (1) od popełnienia przestępstwa rozboju został uchylony i sprawa w tym zakresie została przekazana do ponownego rozpoznania. Sąd Okręgowy zmienił orzeczenie co do kary za pozostałe przestępstwa wymierzając A. D. (1) karę łączną 5 lat pozbawienia wolności w miejsce orzeczonej kary 3 lat pozbawienia wolności. Po ponownym rozpoznaniu sprawy A. D. (1) wyrokiem Sądu Rejonowego w Kartuzach z dnia 13.02.2008r. został uniewinniony od popełnienia przestępstw rozboju. Zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy w odniesieniu do powoda wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku.

A. D. (1) wniósł do Sądu Okręgowego w Gdańsku skargę na przewlekłość postępowania w sprawie II (...), która postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku a pozostawiona bez rozpoznania.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zgromadzone w sprawie dokumenty nie znajdując podstaw do kwestionowania ich wiarygodności, a których autentyczność nie była także kwestionowana przez strony. Dał również wiarę zeznaniom powoda w zakresie w jakim są zgodne z pozostałym materiałem.

Sąd Okręgowy uznał powództwo A. D. (1) za niezasadne.

Zgodnie z art. 417 § 1 kc za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna, wykonująca tę władzę z mocy prawa.

W myśl art. 23 i 24 kodeksu cywilnego każdej osobie fizycznej służy ochrona jej dóbr osobistych. Zgodnie z art. 23 kc dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Naruszenia dobra osobistego rozumianego jako prawa podmiotowego osoby fizycznej dopuszcza się każdy, kto w takie dobro chronione konkretną normą prawa lub zasadami współżycia społecznego godzi w sposób bezprawny. Z przepisu art. 24 kc wynika domniemanie bezprawności, a zatem na pokrzywdzonym ciąży jedynie obowiązek wykazania naruszenia bądź zagrożenia konkretnego dobra osobistego, zaś sprawca by uwolnić się od odpowiedzialności musi wykazać okoliczności wyłączające bezprawność swojego zachowania. Musi zatem wykazać, że jego zachowanie mieściło się w ramach obowiązującego porządku prawnego oraz zasad współżycia społecznego.

W ocenie Sądu Okręgowego powód nie wykazał, aby jego dobra osobiste zostały w jakikolwiek sposób naruszone przez pozwanych i aby na skutek powyższego została mu wyrządzona krzywda, ani, aby pozwani dopuścili się wobec niego jakichkolwiek bezprawnych działań, które wyrządziłyby mu szkodę, a zgodnie z art. 6 kc na powodzie ciążył obowiązek przedstawienia dowodów na poparcie swoich twierdzeń.

Powód swoje roszczenie o zadośćuczynienie wywodził z faktu, iż wniesiono przeciwko niemu akt oskarżenia zarzucając mu popełnienie przestępstwa rozboju, od którego został uniewinniony. Wskutek powyższego sprawa karna dłużej się toczyła i powód musiał przebywać w areszcie śledczym.

Sąd Okręgowy w swoich rozważaniach podkreślił, iż działania Prokuratury i Sądu Rejonowego w Kartuzach były wykonywaniem ich ustawowych zadań i w żadnym wypadku nie można ich uznać za bezprawne, ani naruszające dobra powoda. Skoro Prokurator Prokuratury Rejonowej w Kartuzach wniósł akt oskarżenia to uznał zgromadzone

w sprawie dowody za wystarczające na potwierdzenie winy oskarżonego. Sąd Rejonowy w Kartuzach miał inny pogląd i nie dostrzegając wystarczających dowodów do skazania oskarżonego uniewinnił powoda od popełnienia przestępstwa rozboju. Od tego wyroku Prokurator Prokuratury Rejonowej w Kartuzach miał pełne prawo wnieść apelację uzyskując korzystny dla siebie wyrok, gdyż Sąd Okręgowy w Gdańsku przekazał w tym zakresie sprawę do ponownego rozpoznania. Ostatecznie powód został uniewinniony od popełnienia przestępstwa rozboju przeciwko A. D. (2). Został jednak prawomocnie skazany za 26 przestępstw, które były objęte tym samym aktem oskarżenia.

W ocenie Sądu I instancji Prokuratura Rejonowa w (...) ani tym bardziej Sąd Rejonowy w Kartuzach, nie dopuścili się wobec powoda jakichkolwiek działań bezprawnych, ani w żaden sposób nie naruszyli jego dóbr osobistych.

Powód nie kwestionował zasadności tymczasowego aresztowania, co do którego musiałby się wypowiedzieć sąd karny w specjalnym trybie, lecz swoje roszczenia wywodził z czasu trwania postępowania i bycia oskarżonym w konsekwencji z pozostawiania w statusie oskarżonego spowodowało to, że przebywał w areszcie śledczym, a nie zakładzie karnym, nie mógł korzystać z pewnych przywilejów przysługujących skazanym, w tym przepustek i pracy poza zakładem karnym.

Skarga powoda na przewlekłość postępowania została pozostawiona bez rozpoznania postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 16.12.2008r., zatem Sąd I instancji nie zajął się jej oceną. W pełni podzielić należy pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 17.12.2008r. w sprawie I ACa (...), iż skoro ustawa z dnia 17.06.2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez zbędnej zwłoki przewiduje specjalny tryb postępowania dotyczącego stwierdzenia przewlekłości to niedopuszczalne byłoby przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy stwierdzenie przewlekłości postępowania w innej sprawie sądowej.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż żadne działania pozwanych nie były niezgodne z prawem, ani nie naruszyły dóbr osobistych powoda i w oparciu o art. 417 § 1 i 25 kc a contrario powództwo oddalił.

Mając powyższe na względzie, Sąd na mocy art. 417 § 1 kc a contrario, art. 24 kc a contrario orzekł jak w punkcie I wyroku oddalając powództwo.

O zwrocie kosztów procesu orzeczono na mocy art. 98 § 1 kpc, art. 99 kpc, art. 108 § 1 kpc oraz § 6 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił, iż został niesłusznie oskarżony przez Prokuraturę Rejonową w Kartuzach, a Sąd Rejonowy prowadził sprawę w sposób przewlekły co skutkowało, że przez okres 8 lat przebywał w areszcie śledczym. Ponadto zarzucił, że występował w sprawie bez pełnomocnika profesjonalisty, zaś po stronie pozwanej występowała Prokuratura Generalna Skarbu Państwa.

W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o uchylenie sprawy do ponownego rozpoznania bądź zmiany zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem powoda.

W odpowiedzi na pozew Prokuratura Generalna wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy poczynił w sprawie trafne ustalenia i wywiódł w oparciu o nie prawidłowe konsekwencje prawne, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Z treści art. 24 § 1 kc wynika jednoznacznie, iż ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Bezprawność jest przesłanką konieczną do udzielenia ochrony o charakterze majątkowym przewidzianej

w tym przepisie. O bezprawności działania nie można mówić, gdy zachowanie 1) mieści się w ramach porządku prawnego, 2) wykonywana jest za zgodą pokrzywdzonego, 3) w ramach wykonywania prawa podmiotowego, 4) w obronie uzasadnionego interesu.

Powód zarzuca, że na skutek działań Prokuratury Rejonowej w Kartuzach został mu postawiony zarzut popełnienia czynu, którego się nie dopuścił i co do którego został uniewinniony.

Prokuratura jest organem wymiaru sprawiedliwości powołanym do przestrzegania porządku prawnego, rzecznikiem interesu publicznego, którego jest zobowiązany chronić. Powołana jest w celu ścigania przestępstw, zapewnienia poszanowania prawa i ochrony własności. Działanie organów prokuratorskich wynikające ze sprawowanej przez nią funkcji wyłączają bezprawność działania.

Prokuratura Rejonowa w (...) wniosła akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Kartuzach, w którym przeciwko powodowi skierowanych było 27 zarzutów.

Powód co do 26 z nich został prawomocnie uznany winnym ich popełnienia i został skazany na bezwzględną karę pozbawienia wolności.

Za to w ocenie Sądu Apelacyjnego nie można przyjąć, aby działanie organu ścigania, które zakończyło się wydaniem prawomocnego wyroku skazującego było działaniem bezprawnym. Od jednego z zarzucanych powodowi czynów został on uniewinniony przez Sąd Rejonowy, a orzeczenie w tym przedmiocie było poddane kontroli instancyjnej. Sam fakt postawienia powodowi zarzutu co do, którego został uniewinniony nie stanowi o bezprawności działania Prokuratury Rejonowej. Powód zaś nie wykazał okoliczności przeciwnych. Następstwem popełnienia przez powoda wielu przestępstw było osadzenie go w warunkach izolacji. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego przyczyną zastosowania wobec powoda środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania nie było jedynie postawienie zarzutu popełnienia rozboju na A. D. (2).

Sąd Apelacyjny podziela również stanowisko Sądu I instancji, iż niedopuszczalne było stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie karnej w toku niniejszego postępowania bowiem ustawodawca przewidział specjalny tryb postępowania dotyczący przewlekłości w postępowaniu przed Sądem.

Nietrafny jest również zarzut powoda, iż w toku postępowania nie miał adwokata co było przyczyną przegrania przez niego procesu. Powód w toku postępowania przed Sądem nie składał wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu mimo, iż złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, który został w całości uwzględniony.

Niezasadny jest również zarzut, iż Sąd pierwszej instancji obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej. Strona, która wnosi sprawę do Sądu musi się liczyć z możliwością ponoszenia kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej na wypadek przegrania procesu. Fakt zwolnienia od kosztów sądowych nie zwalnia od obowiązku zwrotu kosztów celowej obrony jakie poniosła strona.

Mając powyższe na uwadze apelację powoda jako nieuzasadnioną na mocy art. 385 kpc należało oddalić.

Mając na uwadze sytuację majątkową powoda Sąd Apelacyjny na mocy art. 102 kpc nie obciążył powoda kosztami postępowania za instancję odwoławczą.